

Preek voor zondag 3 maart 1996 Hege Stins te Stiens

Ex. 4

Schriftlezing O.T.: EXODUS 4, 18-31

Schriftlezing N.T.: MATTEUS 17, 1-9

Gemeente van Jezus onze Heer,

Het zijn halfzachte figuren, die ons naar Pasen toe brengen. Voorgangers zonder uitstraling, twijfelmoedige mannen met weinig pit. Ach ze zijn verder wel aardig, maar charisma hebben ze niet. Mozes en Aäron, halfzachte figuren, die zelf nauwelijks durven, die zelf niet de persoonlijkheid ervoor hebben om voor te gaan.

Wat heeft God aan dit soort figuren? Wat hebben ze te zoeken op de weg naar het Koninkrijk? Wat moeten we ermee? Mozes heeft naam gekregen, doordat hij uiteindelijk toch het volk is voorgedaan, maar je moet niet kijken wat daaraan vooraf is gegaan, wat ervoor nodig was om hem zover te krijgen.

Halfzachte figuren hebben mijn sympathie. Sterke figuren hebben altijd een beetje mijn wantrouwen. Ook in het geloofsleven zijn er mensen, die met een onverwoestbare zelfverzekerdheid het hebben over God en zijn gebod, en over Jezus en het koninkrijk. Ze zijn zo zelfverzekerd, dat ik denk: Dit klopt niet. Waar is dan de twijfel gebleven, de onzekerheid? Waar is de menselijkheid?

Dit bewijst mijns inziens ook, dat het koninkrijk niet gebaat is met sterke figuren, en dat het koninkrijk zich daarin onderscheidt van de politiek. Politiek vraagt om sterke figuren, die desnoods de halve wereld bijelkaar liegen en schreeuwen, om de menigte in de macht te houden, om stemmen te winnen. En het volk, de samenleving heeft ook de neiging om te vragen naar sterke figuren. Maar in het koninkrijk wordt terecht de vraag gesteld: Wat zit er achter die facade van zekerheid?

Een voorbeeld van een sterke politieke figuur is de farao. Hij regeert met vaste hand, met geweld en zonder medelijden. Een vijand is een vijand, en die moet je vermoorden, zodat je zeker weet dat je er geen last meer van zult hebben. En het volk Israël is voor de farao een onmisbare groep, omdat ze goedkope slavenarbeid verrichten. Maar om de groep niet te groot en te machtig te laten worden geeft de farao het bevel, om alle joodse jongetjes in de Nijl te werpen. Zo doe je dat. Niet wachten, maar toeslaan, en hard.

Maar wie hard slaat kan hard vallen, en sterke figuren zijn een geliefd doelwit voor concurrenten. Hoge bomen vangen veel wind.

Op weg naar Pasen zijn het zo op het oog halfzachte figuren die ons voorgaan. En dat wekt vertrouwen, omdat het nog eens bevestigd dat het in Gods koninkrijk gaat om mensen en niet om macht en aanzien. Het gaat om mensen, met hun gebreken en hun talenten. Het gaat God om mensen, met heel hun hebben en houden, hun doen en laten. Het gaat om mensen, die met elkaar

leven. Mensen die met elkaar overhoop liggen, mensen die sterfelijk zijn. Maar mensen ook met idealen en visioenen. Want als het visioen ontbreekt dan verwildert het volk. Het gaat God om mensen. Juist in Jezus heeft Hij dat laten zien: Mensgeworden, om het gelaat van God te zijn. Mensgeworden, niet om een politiek sterke figuur te zijn, maar om zich in Godsnaam te ontfermen over mensen.

Het gaat om mensen zoals Mozes, Mozes die niet durft, als God hem vraagt om naar de farao te gaan. Mozes die tot in den treure aarzelt en zegt: Maar Heer, ze willen waarschijnlijk toch niet naar mij luisteren. Die mens Mozes die in valse bescheidenheid zegt: Ik ben helemaal niet goed in het gebruiken van woorden. Mozes die vreest voor zijn leven en daarom niet durft. Die mens Mozes die zich uiteindelijk de woede van God op de hals haalt door zijn tegenwerking, zodat God uiteindelijk geïrriteerd zegt: Oke, ik zal je de woorden wel in de mond leggen. Zo zeer zal ik met je zijn!

En de tegenwerking van Mozes leidt ertoe dat hij gepasseerd wordt, en Aaron naar voren wordt geschoven om het zaakje op te knappen.

Het gaat om mensen zoals Aaron. Een vlotte spreker, een aardige vent, geliefd onder de mensen, lang niet zo afstandelijk als Mozes. Ja, dat is niet zo gek, om die erbij in te schakelen. En samen zullen Mozes en Aaron wel slagen in hun missie. Maar kijk uit voor vlotte sprekers, want diezelfde Aaron zou later datzelfde volk Israel verleiden tot de aanbidding van het gouden kalf. Die vlotte tong blijkt een dubbele tong te zijn.

Het koninkrijk van God draait om mensen, maar het Koninkrijk van God is niet afhankelijk van mensen. Dat is het onderscheid dat hier gemaakt wordt. En vandaar ook mijn wantrouwen tegen mensen die 100 procent geloofszekerheid uitstralen en zeggen, zo is het. Gods koninkrijk draait om mensen, die er deel aan hebben, maar God is niet afhankelijk van de mensen.

Er is nog zo'n levendig moment in deze geschiedenis, die verbazing wekt. Dat is die kus die Mozes Aaron geeft, als zij elkaar ontmoeten. Wat voor soort kus is dat eigenlijk? Is het uit gewoonte, of uit diepe vriendschap, of is het misschien wel een soort judaskus, waarmee Mozes hem probeert te paaien? Ook die kus straalt minder zekerheid uit dan je zou vermoeden. Want het is maar de vraag waarmee die kus geladen is: Met liefde of met verraad.

En toch: Ik heb grote sympathie voor die halfzachte Mozes. Want hij laat het menselijk gezicht zien, in zijn aarzeling. Maar hij laat ons ook zien, dat de mens sterfelijk is. Tot onze verbazing lezen we dat Mozes onderweg naar Egypte met de dood wordt bedreigd, door God zelf notabene. De oorzaak daarvan is, dat Gersom, de zoon van Mozes, nog niet besneden is, en voor onbesnedenen is in Israel geen plaats. En Mozes is daarvoor verantwoordelijk en God stelt hem verantwoordelijk. En de redding komt van Mozes' vrouw, die zelf haar kind besnijdt en Mozes aan den lijve het bloed laat voelen van zijn kind. Zo wordt de vader gered, door het bloed van de zoon. Als

dat geen evangelie is: De vader gered, door het bloed van de zoon. Hier krijgen we al zicht op het visioen van de paasnacht.

Er is nog een aspect van het leven dat ons hier voorgehouden wordt. En dat is, dat mensen voor elkaar in staan, elkaar helpen. Dat is geen vanzelfsprekendheid, maar vaak een uitzondering. Maar God laat zien dat in zijn koninkrijk de mensen elkaar helpen. Zoals Aaron Mozes helpt, samen staan ze sterk, de één durft dankzij de hulp van de ander. Mensen die elkaar helpen, zoals Sippora haar man redt van de dood, door de plicht van de besnijdenis te vervullen.

Zo komen wij uit de diepte, zo komen wij aan het licht, als het goed is, als mensen die elkaar helpen en bijstaan.

Het gaat op de weg naar Pasen om mensen die wegtrekken uit diepe angst. Faalangst, stervensangst, levensangst, angst voor de toekomst. Egypte is het land van de angst waaruit God zijn mensen bevrijdt. Want Hij wil dat wij mensen van Pasen zijn.

Sterke figuren hebben mijn wantrouwen en halfzachte figuren mijn sympathie. Omdat zo vaak de sterken zwakkelingen blijken en de zwakken krachtig.

Bent u zich bewust gemeente, dat Jezus in zijn tijd door velen als een halfzachte figuur werd beschouwd? Men zat niet te wachten op een herder, men verlangde naar een sterke politieke figuur, die met indruk en geweld hen zou bevrijden van het juk van de bezetter. En de Schriftgeleerden, die zichzelf als sterke figuren beschouwen bestoken hem met wettische vragen, om aan te tonen dat Jezus een zwakkeling is.

Herinnert u zich, toen we vorige week zondag ter kerke gingen, dat men in Jeruzalem bezig was de resten op te ruimen van de slachtoffers van de bomaanslag. Terroristen, sterke figuren, zeker van zichzelf, onverbiddelijk. Ik wantrouw ze, en ze worden ook gewantrouwd door de Heilige Geest.

En daarom kan ik van harte zeggen: Jezus heeft mijn sympathie. Zijn consequente en liefdevolle aandacht voor de mens is een zekere weg naar Gods koninkrijk. Jezus die in het zachte gras de mensen liefhad en genas, Jezus die steeds weer die rots Petrus met zich mee trekt, die Petrus die zo'n sterke naam, zo'n sterke uitstraling heeft, maar die van binnen slap is en bang.

De krachtige boodschap, die ik vandaag aan u verkondig luidt, dat wij onze kracht moeten zoeken in onze zwakheid. Dat wij gewetensvol, liefdevol, behulpzaam, geduldig, maar ook zeker van ons doel het leven gestalte geven, weg uit de diepte, weg uit de angst, weg uit valse zekerheid, en levend in het licht.

Maar levend in het licht blijft het voor ons een gewetensvraag hoe wij God ervaren. Misschien als een machtige, of een onbereikbare, of een rusteloze, of een liefdevolle God? Hoe ervaar je God?

Als we dan tenslotte in de huid kruipen van die halfzachte

Mozes, die sympathieke maar aarzelende figuur, dan voelen we hoe hij God ervaart in zijn leven, namelijk als een spelbreker. Het ontbreekt Mozes niet aan vertrouwen in zijn Schepper, maar de wijze waarop God een beroep op hem doet bevalt hem helemaal niet. Mozes ervaart God als een lastige spelbreker, die hem dwingt in een richting waar hij eigenlijk niets voor voelt.

Hoe Mozes en wij soms God ervaren vond ik zeer indringend verwoord in een gedicht van Willem Barnard. Het gedicht spreekt van de weerzin die de mens kan hebben tegen een God die met zijn machtige liefde mensen naar het licht dwingt. De taal van het gedicht zal u wellicht hard in de oren klinken, maar ik wil het u niet onthouden.

`Spelbreker die beslag
legt op mij en mijn leven,

voortaan, iedere dag
die ge mij nog zult geven,

zal ik u haten, Gij,
tot ge me kleingekregen

hebt met uw liefde, tot
ik tegen dat gezag

ben uitgevochten, tegen
die naam niets meer vermag

en uw genadeslag
aanvaard heb als uw zegen,

god, stikdonkere god.'

Uit het stikdonker trekken wij weg, met Gods hulp en liefde en genade. Niet als makke schapen, niet als een willoze kudde, maar in een constante haat-liefde verhouding met deze God.

Die God die niet van ons afhankelijk is, maar die ons liefde geeft, die niet te meten is. Die God die acht slaat op de geringe en de ellendige, die uitblinkt in barmhartigheid.

Die God die niet loslaat zelfs als angst en verdriet je om het hart slaan. Voor die God openen Schriften ons vandaag de ogen.

Voor wie het maar wil zien, voor elk die wil gaan leven in het licht. God zegene u allen, op weg naar het grote feest. AMEN

meditatie middagdienst
Schriftlezingen: EXODUS 4, 18-31 en EFEZIERS 6, 10-20

Gemeente van Jezus Christus.

Wie oorlog voert, doet dat met wapens, echte wapens van hout of ijzer, wapens die kunnen doden. Want in een situatie van oorlog kan je menselijke leven gevaar lopen.

Wie een geestelijke strijd voert doet dat, als het goed is, met geestelijke wapens. Geen wapens van hout en ijzer, geen letterlijk dodelijke wapens, maar geestelijke wapens.

Vanmorgen lazen over de roeping van Mozes. En vanmiddag lezen we in het volgende hoofdstuk, dat Mozes toestemming vraagt bij zijn schoonvader Jetro, om naar Egypte te mogen gaan. Hij had de opdracht van God, om naar zijn volk toe te gaan, zeer ernstig genomen, maar hij wilde niet gaan, zonder de toestemming van zijn geliefde schoonvader. En Mozes vraagt hem dan: 'Ik wilde wel terugkeren naar mijn broeders, die nog in Egypte zijn, en zien, of zij nog leven.'

Ja dat is de vraag, of ze nog in leven zijn. Mozes had geen contact met zijn volk gehad, velen zouden al overleden zijn, en vele anderen waren misschien door de wapens van farao om het leven gebracht. Hij wist niet wat hij zou aantreffen.

En zijn schoonvader Jetro geeft op Mozes' vraag een veelbetekend antwoord, hij zegt: 'Ga in vrede.'

Dat is een zegen die Mozes meekrijgt. Zijn schoonvader zegent hem, en zegt: Ga in vrede. Maar tegelijk wijst dat woordje vrede erop, dat Mozes aan het begin staat van een geestelijke strijd. Hij zal niet op oorlogspad gaan, en geen geweld gebruiken, maar hij zal in opdracht van God geestelijke wapens gebruiken, om zijn volk voor te gaan en te bevrijden. Ga in vrede. Ook zijn schoonvader Jetro wil nog eens onderstrepen, dat Mozes zich niet moet laten verleiden tot geweld, maar dat hij zijn geestelijke krachten mag gebruiken, in dienst van God.

De belangrijkste geestelijke kracht, die Mozes zal moeten benutten dat is zijn overtuigingskracht. Hij zal farao ervan moeten overtuigen, dat hij de Israëlieten moet laten gaan, en ze de vrijheid moet gunnen. Overtuigingskracht, dat is een van de sterkste geestelijke wapens.

En we weten dat Mozes in alle toonaarden heeft getwijfeld bij zijn eigen overtuigingskracht, maar toch gaat hij. God zegene de greep, zo zal hij gedacht hebben.

En de woorden van zijn schoonvader geven hem nieuwe moed.

De hele bijbel is vol van de symboliek van strijd. Vele malen trekken de Israëlieten ten strijde, of worden ze aangevallen, vele malen lezen we over de persoonlijke geloofsstrijd van profeten en apostelen, Paulus kennen we, die spreekt over de goede strijd.

En in de lezing uit het nieuwe testament horen we Paulus vandaag spreken over de geestelijke wapenrusting. En daarin gebruikt hij weer het symbool van de strijd, om duidelijk te maken, hoe wij mensen ons kunnen inzetten voor het koninkrijk.

Vanmorgen is brood en wijn rondgedeeld in de gemeente, en eigenlijk is dat tegelijk ook het voedsel, dat ons sterk maakt in de strijd. Het kleine stukje brood en het beetje wijn is voldoende voor de geestelijke strijd die wij in ons geloof te volbrengen hebben.

En nogmaals, wie oorlog voert gebruikt dodelijke wapens, maar wie een geestelijke strijd voert gebruikt geestelijke wapens, en als wij vragen hoe wij verder moeten in de strijd van het leven en het geloof, dan mogen we zoeken bij Paulus, welke geestelijke krachten wij bezitten, die we kunnen gebruiken.

'Weest krachtig in de Heer en in de sterkte van zijn macht.' zo begint dit gedeelte. En vervolgens: 'Doet de wapenrusting Gods aan, om te kunnen stand houden tegen de verleidingen des duivels.' Dit is forse taal. En als we verder lezen dan krijgen we de stellige indruk, dat de weg van de christenen, aan wie Paulus schrijft een weg is van overleven, het hoofd boven water houden. Ja het is zelfs letterlijk een weg van overleven, omdat de christenen dagelijks bedreigt worden met de dood, omdat ze dag aan dag vervolgd worden. En dat is nu natuurlijk niet meer zo. Voor ons geldt niet meer, dat wij ons met wapens zouden moeten verdedigen, maar in de tijd van Paulus zal het meermaals gebeurd zijn, dat christenen zichzelf moesten verdedigen.

Daarom gebruikt Paulus ook die symboliek van de strijd. Trouwens, Paulus zelf heeft op dit moment ook de nodige strijd, want hij schrijft deze brief vanuit de gevangenis. Ook voor hem persoonlijk is het de strijd om te overleven. Maar hij spreekt niet van wapens van ijzer of hout, nee hij spreekt nadrukkelijk over de wapenrusting van God. Want juist Paulus is zich bewust, dat Gods koninkrijk niet gevestigd zal worden met wapengekletter, maar met overtuigingskracht.

Het gaat hier om de wapenrusting van God, dat is onze bescherming tegen de machten, en krachten die ons bedreigen. Als je als christen overeind wilt blijven, dan moet je het doen met de wapenrusting van God.

Gemeente, God heeft ons kracht gegeven door brood en wijn, en nu mogen wij de wapenrusting Gods ter hand nemen. En laten we ons dan maar verbazen, welke die wapens zijn.

'Steit u dan op', zegt Paulus. 'uw lendenen omgord met waarheid, en bekleed met het pantser van de gerechtigheid.' Paulus blijft in de beeldspraak van de soldaat, die zijn lendenen beschermt, en die gepantserd is met een schild. Maar in de geestelijke strijd, ben je niet gepantserd met een ijzeren schild, maar met gerechtigheid. Zoeken naar recht, het tegengaan van onrecht, steeds opnieuw in iedere situatie zoeken naar gerechtigheid. En de lendenen van je geloof mag je omgorden met de waarheid.

De liedenen dat is het meest kwetsbare deel van het menselijk lichaam. De soldaat zal zich daar altijd extra beschermen. Maar in de geestelijke strijd van het geloof, mogen wij daar waar wij het meest kwetsbaar zijn, onszelf beschermen met de waarheid. M.a.w. geen leugen spreken, maar recht door zee gaan. Opkomen voor de waarheid, dat betekent: eerlijk zijn, en de waarden van het leven beschermen. De waarheid moet sterker zijn dan de leugen. En uit ervaring kunnen wij weten, dat de leugen geen lang leven beschoren is, en dat de waarheid uiteindelijk overwint.

Zo is het in het geloof precies hetzelfde. De leugens waarmee sommigen het geloof proberen te bederven blijken uiteindelijk bedrog te zijn. En ook al is de waarheid soms erg hard, toch zal zij triomferen.

Paulus blijft in de beidspraak van de strijd: Houdt je voeten geschoeid met de bereidvaardigheid van het evangelie des vredes. M.a.w. niet zoals in de oorlog zul je met vernietigende stap door het leven trekken, en je vijand vermorzelen, nee je zult in je leven de blijde boodschap van de vrede aan het licht brengen. Hoe moeilijk en hoe zwaar ook, en hoe sterk misschien ook de verleiding, om de wapens ter hand te nemen, in de dienst aan God zul je blijven volharoen in het zoeken naar vrede, vrede tussen de mensen, vrede in je hart.

En vervolgens zegt Paulus: 'Neem de heilm van het heil ter hand, en ook het zwaard van de Geest, dat is het woord Gods.' Geestelijke wapens zijn dit: Het heil van God mogen wij ter hand nemen. Dat betekent dat we God in ons leven mogen omlaten, om op die manier voor elkaar en voor jezelf tot heil te zijn. Dit geestelijke wapen maakt ons ook sterk, om overal waar dat nodig is de heilheid van het leven te beschermen. Ookomen voor mens en dier, dat bedreigt wordt in het bestaan.

En tenslotte mogen wij het zwaard van de Geest ter hand nemen. En geest staat hier geschreven met een hoofdletter, en Paulus schrijft er nog de toelichting bij: De Geest dat is het woord Gods, maw, de Geest daarmee is bedoeld: De genele boodschappering, zoals die in de schrift naar ons toekomt.

Wij mogen het zwaard van de Geest ter hand nemen, staat hier. Gemeente, dan moet ik meteen denken aan enkele woorden van Jezus zelf. En nu begrijp ik die woorden beter. Jezus zegt immers tegen zijn discipelen op een gegeven moment: 'Ik ben niet gekomen om vrede te brengen, maar het zwaard.' Raadselachtige woorden, alsof Jezus de oorlog liever heeft dan de vrede. Maar Paulus heeft denk ik de diepste wijsheid van Jezus, woorden echt begrepen: Jezus heeft het ook hier niet over een zwaard van ijzer, maar over het zwaard van de Geest.

Zo valt er nieuw licht op die woorden van Jezus. Hij is immers de vrededorst, zegt de profetie. En de strijd van Jezus, is een strijd van geestelijke wapens. In heel zijn leven gebruikt hij geestelijke wapens: Overtuigingskracht, nederigheid, eerlijkheid, gerechtigheid, vredelievendheid.

weet u wat het verschil is tussen echte wapens en geestelijke wapens? Echte wapens laten altijd verliezers en slachtoffers na. Maar geestelijke wapens helpen ons, om overeind te blijven, en niet te vallen, geestelijke wapens leiden niet tot slachtoffers en leiden niet tot gezichtsverlies, en verliezers. Geestelijke wapens, zoals vrede, recht, geloof, hoop en liefde leiden ertoe dat het koninkrijk weer een stapje dichterbij is.

Voor de mensen die Paulus' brief ontvangen en lezen en doorgeven is die symboliek van de geestelijke strijd en de geestelijke wapenrusting zeer herkenbaar, omdat ze zelf leven temidden van strijd en vervolging. ~~Misschien~~ moeten wij voor de helderheid ook een dagelijks herkenbaar beeld gebruiken, om de bedoelingen van God zichtbaar te maken.

omdat in Troek en eldors

De komende weken zullen in het teken staan van voetbalwedstrijden. Nu ben ik daar zelf geen liefhebber van, maar ik weet wel, dat bij sport en bij voetbalwedstrijden een aantal zaken van groot belang zijn: Sportiviteit bijvoorbeeld, kameradschap en fatsoen op het veld.

Waarom?

Hoe verleidelijk het ook is om elkaar een flinke schop te verkopen, toch is het steeds de bedoelingen om de sportiviteit hoog te houden, om uiteindelijk je doel te bereiken.

word tot vrede

~~Ook~~ in de strijd van het geloof, die een goede strijd is, is er sprake van wederzijdse sportiviteit. Van Gods kant is dat zijn genade, waarmee Hij ons hele leven ontvangt. Van onze kant is het onze grote inzet voor het koninkrijk.

Waarom?

De grote finale

En het hoogtepunt van de WK is natuurlijk de finale. Onder grote wereldwijde belangstelling zal er uiteindelijk een winnaar zijn.

Maar de grote finale in de goede strijd van het geloof die is al gespeeld. De uitslag is bekend. Is er een winnaar of een verliezer? De grote finale is gespeeld vlak buiten de muren van Jeruzalem, waar de Christus ter dood werd gebracht, maar na drie dagen opnieuw verscheen aan de mensen. Ja er is toch een winnaar: Het leven zelf; Jezus liet zien dat het leven de dood overwint, en dat de dood de verliezer is. Ja er is toch een winnaar: Het is de Levende Heer zelf.

Die Levende Heer heeft vandaag opnieuw zijn aangezicht laten zien in het heilig sacrament, en met het zwaard van de Geest is Hij aanwezig in ons leven, die Geest die levend maakt, de Geest van zachtmoedigheid en heil.

Overwinnaar grote koning. Het is Jezus zelf, onze Heer en Heiland. Mozes was blij met de zegen van zijn schoonvader: Ga in vrede. Jezus was blij met de zegen van God, die Hij iedere dag opnieuw heeft doorgegeven aan de mensen en aan de hele wereld. De vervolgte gemeenten waren blij met de zegengroet van Paulus, zodat ze met nieuwe moed verdergingen in de strijd van het geloof.

Want met deze zegengroet beëindigt Paulus de brief: Vrede zij bij jullie en liefde, met geloof, van God, de vader, en van de Heer Jezus Christus. Genade is bij jullie allen, die onze Heer Jezus onvergankelijk liefhebben.

Het uiteindelijke doel van ons leven is dit: Dat wij tenslotte in volhardend geloof, recht uit ons hart zullen zeggen: ik heb de goede strijd gestreden, mijn levensweg volbracht, en het geloof behouden. Dat wens ik jullie toe, in Christus Naam.
AMEN